

Maltese Journalism Review

Volume Two, 2000

A Publication of the
Institute of Maltese Journalists
(Istitut tal-Ġurnalisti Maltin)

Sponsored by:

Fondazzjoni Tumas Fenech
għall-Edukazzjoni fil-Ġurnalizmu

Il-Qagħda tal-Mara fil-Ġurnaliżmu

Dr. JosAnn Cutajar

Abstract: Dr Cutajar discusses studies conducted over the last six years on the presence of women journalists in the media in Malta. She maintains that although it appears that there was a slight shift in which social groups are represented in media texts, the content and focus of news are still on the contribution which certain social groups offer in Malta. This means that although the media are informing their public about events in certain sectors, they are also leaving them in the dark about other sectors. These sectors could perhaps help to improve the civic, economic and political participation of certain social groups to be found in Maltese and Gozitan society. In her paper, Dr Cutajar considers why journalism in Malta concentrates on certain people and subjects, and the consequences for those groups marginalized by the media, and why the presence of more women in the news media sector could help to bring about some change in journalism.

Introduzzjoni: L-ghan tal-ġurnalizmu hu li jinforma lin-nies dwar diversi aspetti tal-hajja soċjali, politika u ekonomika. Il-ġurnalisti għalhekk għandhom ir-responsabbiltà li jinformat lič-ċittadini Maltin u Ghawdin b'dak li jkun qed isehħ fis-soċjetà Maltija u fid-dinja (Zoonen 1991: 217). Din l-informazzjoni tghin lič-ċittadini biex ikunu jafu x-qed jiġri madwarhom, xi strutturi jew ideoloġiji qed jaffetwawhom fil-ħajja ta' kuljum u b'liema konsegwenzi. L-informazzjoni li jittrasmetti l-ġurnalisti għandha impatt mhux biss fuq il-mentalità iż-żda wkoll fuq l-azzjoni tan-nies.

F'din il-preżentazzjoni ser nara jekk l-informazzjoni li qed jipromwovu l-industriji tal-midja hijiex applikabbli għaċ-ċittadini kollha u għaliex din l-informazzjoni m'hix relevanti għal kulħadd, u b'liema konsegwenzi għal certi gruppi soċjali, speċjalment in-nisa.

Studużi tal-ġurnalizmu bħal Zoonen jgħidu li l-ġurnalisti mhux dejjem qed jiaprovd lin-nisa b'informazzjoni li tista' tgħinhom jagħmlu sens mill-ħajja tagħihom. Dan għaliex il-ġurnalisti qed jiffukaw fuq *issues* li huma partikolari għal certu gruppi tas-soċjetà, speċjalment dawk l-*issues* u interessi li jikkonċernaw lin-nies fil-poter. Dan il-monopolju ta' ideat u perspektivi johnoq l-esperjenzi u vuċċijiet ta' gruppi oħra fis-soċjetà, gruppi li għandhom perspektivi oħra, *concerns* differenti minn dawk tan-negozjanti jew tal-politikanti.

Ser nara ghaliex *l-issues* u l-interessi li jikkonċernaw lin-nisa Maltin u Għawdxin mhux qeqħdin jingħataw priorità mill-midja Maltija, u dan meta n-nisa jifformaw aktar minn nofs il-popolazzjoni. Biex inkunu għidna kollox ukoll, jien m'inhix qed nassumi li l-interessi ta' ġurnalista mara ser tkun tirrappreżenta *l-viewpoint* tan-nisa Maltin kollha. Wara kollox hemm differenza bejn in-nisa wkoll fejn għandu x'jaqsam età, stat ciċili, klassi soċċali, sesswalitā, diżabiltà, etniċità, jew reliġjon.

Hemm īafna raġunijiet ghaliex il-ġurnalisti Maltin m'humiex jiffukaw fuq ċertu nies, *issues* u avvenimenti u jipprezentawhom b'ċertu mod. Fil-kumplament tal-prezantazzjoni ser nanalizza ghaliex il-ġurnalisti Maltin jagħtu importanza lil ċertu avvenimenti, nies u perspettiva tal-hajja meta aħna nafu li la hemm diversi gruppji soċċali, jista' jkun hemm interpretazzjonijiet varji ta' l-istess sugġett – eż, *il-budget*, fejn il-maġgoranza ta' *l-issues* m'humiex ser jinteressaw lil kulhadd, iżda jistgħu jekk jingħataw interpretazzjoni oħra. Biex nagħmel din l-analizi ser inhares lejn diversi studji li saru dwar l-industrija tal-midja Maltija u l-qaghda tal-ġurnalisti nisa fihom.

II-Bordijiet tad-Diretturi

Bhal ma jgħid il-proverbju Malti – il-ħuta minn rasha tinten. Xi rrid nghid b'din il-frażi? Minn riċerki li għamlu kemm Vigar (1994) kif ukoll Sammut (1999) instab li fil-maġgoranza l-kbira, il-bordijiet tad-diretturi ta' l-industriji tal-midja Maltin, kemm dawk viživi jew awdjo-viživi, huma rgiel. Vigar (1994: 23) tgħid li l-identità u l-politika - fil-mod wiesa' tal-kelma - tad-diretturi taffettwa mhux biss l-identità ta' l-istituzzjoni. Il-persuni li jkunu fuq il-bord tad-diretturi, għalkemm mhux bilfors ikunu involuti fid-*daily running* ta' l-intrapriża, ikollhom effett fuq id-direzzjoni li tiehu l-azjenda u liema *issues* jistgħu jkunu diskussi, u minn liema perspettiva (Sammut 1999: 12). Wara kollox dawn f'idejhom għandhom il-*hiring* u l-*firing power*.

Staff Editorjali u Kapijiet ta' Sezzjoni

Il-preżenza tan-nisa fil-livell amministrattiv fl-industriji tal-midja hi batuta għalkemm kien hemm xi nisa li rnexxielhom jilħqu il-livell ta' *general assistant editors* jew kapijiet ta' sezzjoni. Fl-istudju tagħha, Bartolo (1999: 113) sabet li n-nisa aktar kellhom čans jilħqu edituri jew kapijiet tal-*features section* milli ta' sezzjonijiet oħra.

Skond Sammut (1999: 13) kemm il-ġurnalisti stess, kif ukoll il-gerarkija ta' l-istituzzjoni tal-midja jagħtu aktar prestiġju lis-sezzjoni ta' l-ahbarijiet. F'wahda mill-intervisti li għamlet Sammut (1999: 13) sabet li l-*features editor* mhux dejjem kienet tkun mistiedna tattendi għall-konferenza editorjali li ssir ta' kuljum fl-azjenda ta' fejn din kienet qed taħdem. Għalhekk din ma setgħet ikollha *say* fuq l-orientazzjoni generali tal-prodott u lanqas fuq kif ir-riżorsi jkunu mqassma f'dik l-istituzzjoni. Sammut (1999: 8) tgħid li wahda mir-raġunijiet ghaliex m'hawnx daqshekk nisa f'dan il-livell amministrativ jista' jkun ġej mill-fatt li n-nisa Maltin m'iħomx li daħlu jaħdmu f'dan il-qasam.

Punt iehor tqajjem minn Vigar (1994: 24). Din tghid li dan jista' jiġi wkoll minħabba l-fatt li n-nisa ma jistgħux jużaw l-istess *networking system* ta' l-irġiel. La m'hawnx daqshekk nisa fil-poter, dawn ser isibuha aktar diffiċli biex isibu lil xi hadd jirrakkomandahom għal xi kariga aktar għolja. U anki meta jkun hemm rakkomandazzjoni, in-nisa jkunu mibgħuta f'dawk is-sezzjonijiet li huma kkunsidrati bħala 'feminili'. Milli jidher hawn ideat sterjotipati dwar il-kapaċitajiet tan-nisa.

Segregazzjoni Orizzontali

Kemm Bartolo (1999) u kemm Sammut (1999) sabu evidenza ta' segregazzjoni mhux biss vertikali iż-żda wkoll orizzontali. Fil-livell ġurnalistiku, sabu aktar nisa jaħdmu fis-sezzjoni tal-features milli f'dik ta' l-ahbarijiet. Din il-preżenza qawwiha ta' nisa ġurnalisti f'din it-tip ta' sezzjoni kienet tiddependi mhux biss mill-attitudni tal-gerarkija ta' l-istituzzjoni partikolari dwar il-kapaċitajiet tan-nisa, iż-żda wkoll fuq l-età u l-istat ċivili tal-ġurnalisti.

Sammut (1999: 9), per eżempju, sabet li fis-Super One News Agency kien hemm numru konsiderevoli ta' nisa li kienu jaħdmu bħala *full-time reporters* fis-sezzjoni ta' l-ahbarijiet, fejn azjendi oħra jemmnu li l-ahbarijiet għandhom jithallew f'id-idej ġurnalisti irġiel. Dawn il-ġurnalisti wkoll kellhom taħt it-tletin sena. Meta riedu jippromwou xi *issue* jew perspettiva, dawn in-nisa ngħaqdu u raw kif għamlu biex ipperswadew lill-editur tas-sezzjoni ta' l-ahbarijiet, li kien raġel, biex tgħaddi tagħhom. Dawn setgħu jagħmluh ghax fin-numri hemm is-saħħha.

Hawnhekk irrid nghid li l-preżenza ta' daqshekk nisa f'din is-sezzjoni hu dovut kemm għal-liberaliżmu fil-qasam tax-xandir kif ukoll għall-bidu tal-*Communications Studies* fl-Università ta' Malta fil-bidu tad-disghinijiet. Dawn ipprovdew kemm opportunitajiet ġoddha kif ukoll il-kwalifikati meħtieġa lin-nisa Maltin u Ghawdin biex jipparteċipaw f'dan il-qasam (Sammut 1999: 2).

Mhux kull ġurnalista mara rnexxielha tidħol fis-*sanctus sanctorum* tal-midja Maltija. Minn dak li sabu Vigar, Sammut u Bartolo hareġ ċar li n-numru ta' nisa fis-sezzjoni tal-features kien akbar mill-preżenza femminili fis-sezzjoni ta' l-ahbarijiet. Sammut (1999: 10) u Bartolo (1999: 114) it-tnejn jaqblu li kien hemm numru ta' nisa li kienu jaħdmu fil-features section li kienu wkoll ommijiet. Dawn sabu li kien hemm xi ġurnalista nisa li sabuha diffiċli biex jibbalanċjaw l-esiġenzi tax-xogħol ma' dawk tal-familja meta kienu fis-sezzjoni ta' l-ahbarijiet. Għalhekk dawn in-nisa kellhom jissagrifikaw il-karriera u l-aspirazzjonijiet tagħhom għall-familja u jmorru fil-features section.

Dawn in-nisa kien ikollhom jagħmlu din l-għażla għal hafna raġunijiet. Ir-raġuni principali hi li s-soċjetà għadha tassocja t-trobbija tat-tfal mal-mara meta dan ix-xogħol jista' jsir kemm mill-mara u kemm mir-raġel. Sammut (1999: 10) tghid ukoll li n-nisa li ma sabux appoġġ mill-irġiel tagħihom fejn tidħol it-trobbija tat-tfal, u marru f'din is-sezzjoni għaliex il-ħinijiet kien aktar family friendly u ma kienx hemm daqshekk skariġġ involut.

Spunt iehor li hareg mill-istudji ta' Sammut (1999: 10) kien il-fatt li hafna drabi il-ġurnalisti nisa kienu jiġu kkastigati meta jieħdu *family related career breaks*. Dan ghaliex f'ċertu azjendi, meta kienu jirritornaw ghax-xogħol, ma kinux jkunu aċċettati lura fl-istess livell jew sezzjoni li kienu fiha qabel il-career break.

Bartolo (1999: 114) tgħid li ġurnalisti nisa li kellhom anqas minn tletin sena u kienu *single*, ma deherilhomx li l-fatt li kienu nisa kien qed ikun ta' problema fil-karriera tagħhom. Il-fatt li ma kellhomx familja u l-fatt li kienu għadhom ma laħqux ġertu livell fil-karriera tagħhom, forsi tawhom l-idea żbaljata li l-limitazzjonijiet li ffaċċaw nisa ġurnalisti akbar minnhom, spiċċaw.

Il-fatt li l-preżenza numerika tan-nisa qed tiżdied f'ċerti sezzjonijiet ta' l-azjendi tal-midja xorta waħda m'hijiex evidenza li ideat sterjotipati dwar il-kapaċitajiet u l-interessi tan-nisa qed jitnaqqru. Ghad baqa' sezzjonijiet, per eżempju, fejn il-preżenza tan-nisa għadha mhix daqshekk prevalent: hawnhekk qed nirreferi għas-sezzjoni tal-produzzjoni kif ukoll għas-settur tekniku (Bartolo 1999: 118).

Qabel ma ngħaddi ghall-punt li jmiss irrid nghid li l-preżenza numerika tan-nisa fis-settur tal-ġurnalizmu mhux dejjem ser tissarraf f'temi li jitkellmu dwar *issues* li jikkonċernaw lin-nisa. Hafna nisa li jintegraw ruħhom fil-hajja tax-xogħol, inkonxjament jibdew jaħsbu bhal l-irġiel u jaddottaw karatteristiċi maskili – dak li ngħidulu *co-optation*. Skond Sammut (1999: 15) dan jista' jiġri minħabba l-fatt li dawn in-nisa qed ikollhom *role models* maskili u din tista' tispjega l-fatt ġħaliex il-ġurnalisti – kemm nisa u kemm irġiel – jiġgudikaw liema avvenimenti, personalitajiet jew temi huma *newsworthy* minn perspettiva maskili.

Minħabba dawn ir-*role models* u minħabba li qiegħdin f'organizzjoni li hafna drabi nħolqot minn irġiel, ikun hemm xi nisa li jaddottaw karatteristiċi ta' l-irġiel. Dawn jgħinuhom ivinċu f'dawn l-organizzjonijiet iżda jīġi magħħom aspetti li jistgħu jkunu negattivi kemm għall-irġiel u kemm għan-nisa – eżempju l-fatt li hemm hinijiet li m'humiex *family friendly*.

Ir-Rapreżentazzjoni tan-Nisa fil-Ġurnalizmu

Mir-riċerka li saret dwar l-industrija tal-midja fil-Gżejjer Maltin jidher li bordijiet tad-diretturi, edituri jew *station managers* għandhom il-poter li jiddefenixxu liema huma l-avvenimenti, personalitajiet, jew *issues* li huma ta' *news value*. Il-fatt li dawn hafna drabi huma irġiel Maltin li ġejjin minn klassi għolja forsi jispjega għaliex il-ġurnalisti jagħtu daqshekk importanza lill-politikanti, kapitalisti, kapijiet trejdunjonistiċi, rappreżentanti tal-ġustizzja, uffisċiali tal-gvern, u kapijiet reliġjużi. Il-fatt li huma irġiel, u ġejjin mill-istess gruppi soċjali, dawn għandhom aktar čans li jkunu midħla ta' xulkxin.

Dan ma jiċħadxi il-fatt iżda li xi minn daqqiet id-definizzjoni ta' x'inhu *newsworthy* gej minn tradizzjonijiet li l-ġurnalisti Maltin u Ghawdex iddubbaw minn dawk ta' qabilhom jew ġurnalisti ġejjin minn pajjiżi li aħna nikku nsidraw bħala punt ta' riferiment fil-kamp ġurnalistiku.

Bhal ma jghid Negrine: “*the press uses political and economic actors as major definers of the social and political world and as sources of information*” (Negrine 1989: 22). Peress li ħafna drabi dawn huma irġiel, l-udjenza jew il-qarrejja jsiru jafu biss kif jaħsbuha dawn dwar ċertu affarijiet (Cutajar 1995: 43).

Il-fokus tal-midja hi biss fuq in-nisa jew irġiel ġejjin minn klassi inferjuri meta lil dawn tiġi rilhom xi haġa – eżempju jkunu involuti f’ċċidēnt tat-traffiku - jew inkella jiksru xi regola li jkunu holquha n-nies fil-poter (Cutajar 1995). La dawn m’humix *the shakers and makers* ta’ dan il-pajjiż, kulhadd jiġi jaqa’ u jqum dwar kif jaħsbuha dawn fuq il-ligijiet li għamlu dawk ta’ fuqhom, f’isimhom allavalja huma dawn in-nies li ser jesperjenzaw l-applikazzjoni ta’ dawn il-ligijiet. Il-ġurnalisti qed iwasslu l-messaġġ tan-nies fil-poter lill-poplu, imma kemm qed iwasslu dak li jaħsbu Ċetta u Ċikku l-poplu dwar dak li qed isir f’isimhom?

Mela l-fokus ta’ l-ahbarijiet huma l-ġrajjiet li jiġru fl-isfera pubblika, il-messaġġ lijasal huwa ovvju - x’jiġri fil-hajja privata mhux daqshekk importanti. Jekk tanalizza l-ahbarijiet bhal ma’ għamlu Bartolo (1999: 115), Cutajar (1995) u Borg (1994) tinduna li ħafna drabi l-headlines jew l-ewwel news items li jissemmew ikunu hard news, jiġifieri l-fatti u disfatti tan-nies fil-poter. *Items* ta’ l-ahbarijiet li jikkonċernaw issues soċċali jew ta’ interessa uman, li ħafna drabi jappella aktar għal udjenza femminili u gew ttrattati minn ġurnalisti nisa, huma kkunsidrati bħala soft issues. Sammut (1999: 14) tgħid li dawn l-issues huma ikkunsidrati bħala fillers, jiġifieri jkunu inkluži meta jkun għad baqa’ spazju għalihom.

Għal ġurnalista jagħmel aktar sens li tintervista jew tinkludi l-opinjonijiet ta’ nies fil-poter – dawn huma aktar viċċibbi u għallekk taf fejn ser issibhom. Diffiċċi aktar biex tagħti vuċi lil diversi issues u vuċċijiet tal-poplu – minn fejn ser tibda? U liema issues ser tikkunsidra?

Eżempju – l-catchword ta’ dan iż-żmien fl-ahbarijiet hi l-evażjoni tat-taxxa u l-abbużi tal-benefiċċi soċċali. Din hija l-catchword tal-gvern bħalissa. Jekk ikun hemm min jabbuża mill-ġenerozità ta’ l-istat, tant iehor ikun hemm ċittadini li l-istat jabbuża mill-injoranza tagħhom. Mhux kulhadd hu infurmat dwar id-drittijiet u r-responsabilitajiet ċivici.

Minn riċerka li għamilt dan l-ahħar sibt li ħafna nisa li jkunu housebound jiddependu hafna iktar fuq il-midja biex isiru jafu dwar id-drittijiet u responsabilitajiet soċċali u kif diversi strutturi statali jaħdmu f’dan ir-rigward (Cutajar 2000). Ghalkemm il-midja kienu ta’ ghajnejha għal dawn in-nisa, il-partcipanti nisa qal li informazzjoni fuq is-suġġetti li jikkonċernawhom mhix estensiva daqs kemm jixtiequha huma. Liġijiet hemm kemm trid, imma ftit li xejn hemm min jispjega kif dawn il-ligijiet japplikaw għal diversi gruppi soċċali fil-pajjiż, u kif jaffettwaw lil diversi kategoriji ta’ nisa – eżempju fir-rigward ta’ sick leave.

L-istat għandu ammont kbir ta' informazzjoni li hi importanti għal diversi gruppi soċjali (Negrine 1989: 29). Din iżda mhix qed tasal għand il-pubbliku Malti u Ghawdexi. Jekk ic-ċittadini ma jiġux infurmati bl-aspetti differenti tal-hajja soċjali, politika u ekonomika, dawn ma jistgħux jipprattikaw ċittadinanza effettiva.

X'Jista' Jsir?

Minn dak li intqal qabel jidher li għandha tinbidel id-definizzjoni ta' x'inhu *news value*. Dan għandu jsir għax dak li jidher li hu ta' interess għan-nisa jista' jkun ta' interess għal ħafna nies oħra. L-azjendi, min-naħha tagħhom, għandhom jaraw li d-diviżjoni tax-xogħol ma ssirx fuq baži ta' sess, imma fuq baži ta' kapaċitā.

Jidher ukoll li hemm bżonn ta' aktar korsiġiet u programmi li jippromwovu *gender awareness*. B'hekk kemm il-ġurnalisti u l-amministraturi ta' istituzzjonijiet tal-midja jsiru konxji ta' x'inħuma l-issues li jikkonċernaw lil diversi gruppi ta' nisa Maltin u Ghawdexin, u ta' liema programmi li jistgħu jsiru biex jgħinu halli tinbidel il-mentalità li qed toħnoq il-kapaċitajiet ta' nofs il-popolazzjoni Maltija u Ghawdexija.

Għad baqa' ħafna xi jsir qabel l-ideat sterjotipati fejn għandhom x'jaqsmu l-kapaċitajiet u l-interessi tan-nisa jinbidlu. Il-midja għandha ħafna x'toffri f'dan il-qasam.

Referenzi

- Bartolo, G. (1999). *Women in the Press*. In Abela, A.A. (Ed.). *Gender Issues and Statistics*. (pp.113-119). Ministry for Social Policy: Department for Women's Rights.
- Borg, J. (1994). *Mill-Ġdid il-Muntanja Athos Jew Nisa fl-Aħbarijiet*. In Commission for the Advancement of Women (Eds.). Il-Mara u l-Midja. Seminar Nazzjonali. (pp. 71-82). Malta: Author.
- Cutajar, J.A. (1995) *The Invisible Majority. Women, Power and Discourse in Malta*. Unpublished M.A. in Contemporary European Studies, School of European Studies, University of Sussex.
- Cutajar, J.A. (2000) *Widowhood in the Island Where Time Stands Still: Gender, Ethnicity and Citizenship in the Maltese Islands*. Unpublished Ph.D. in Sociology and Equity Studies in Education, OISE, University of Toronto.
- Negrine, P. (1989) *Politics and the Mass Media in Britain*. London: Routledge.
- Sammut, C. (1999). *Gender Relations, Power and Status in Newsrooms Owned by Political Organisations in Malta*. Unpublished paper.
- Van Zoonen, L. (1991). *A Tyranny of Intimacy? Women, Femininity and Television*

News. In Dahlgren, D. & Sparks, C. (Eds.). Communication and Citizenship. Journalism and the Public Sphere. (pp. 216-235). London: Routledge.

Vigar, M. (1994). *In-Nisa fl-Istruttura tal-Media*. In Commission for the Advancement of Women (Eds.). Il-Mara u l-Media. Seminar Nazzjonali. (pp. 19-35). Malta: Author.

Curriculum Vitae

Dr Cutajar obtained her Ph.D. in Sociology and Equity Studies from OISE, University of Toronto.

In her academic and political activism, Cutajar has always been interested in exploring how the interlocking oppressions of race, ethnicity, gender, class and other social factors affect access to state resources, and in what way, while trying to find ways of mitigating social differences. This concern with the social construction of identities and how this might impact on citizenship are also explored in her published and unpublished work.

Dr Cutajar is presently working on the link between diversity, inequality, cultural heritage and empowerment. This researcher holds two Masters, one in Contemporary European Studies (University of Sussex) and another in Sociology of Education (University of London), as well as a B.Ed. Hons. (University of Malta). In 2004 she was one of the editors of a sociological text entitled "Sociological Aspects of the Maltese Islands". She is presently working as a senior lecturer in the Sociology Department, Faculty of Arts, University of Malta.